

Паметникът - публично недоразумение?

(Българската практика и обществения интерес)

Защо се правят паметници въобще? В България има изобилие от минало, което никога не е разумно отрефлектирано, но винаги е емоционално оспорвано. В наши дни то много често е и „реконструирано“ в пластмаса и бутафория предназначена за туристи с презумпцията, че последните няма да забележат измамата.

Тогава – ако миналото в България никак не е „уседнало“ в учебници и книги, по които се спори с разум и уважение, а е още някак си „живо“ и вампирява в „крепости“ и представлния на уж автентична култура, то тогава как въобще е възможно да се мисли поставянето на паметници в публичното пространство на градове и села?

По презумпция един паметник е не толкова пластически израз на художествената идея (въпреки, че следва да е това в комбинация с респект към обществения интерес) колкото е израз на постигнат консенсус в обществото (между граждани, власт и експерти, сред които са и художниците, автори на паметника) относно: а/ важноста на паметното събитие, личност или повод; б/ адекватността на презентацията/образ на паметното събитие, личност или повод в скулптурно-архитектурното решение; в/ мястото на паметника в градската/селската среда, което да е удачно, удобно и убедително съобразено с нея.

Има ли паметник в София издигнат в последните 25 години, който се харесва на обществеността? А на Вас? Има такива, по които течат спорове... В същото време паметниците в София стават все повече, както и недоразуменията по този повод в публичното пространство – това чий паметник е; каква визия за историята представлява; как прави това; защо на това, а не на друго място и т.н.? Това са само някои от въпросите, които възникват във връзка с паметниците днес.

В този ред на мисли – ако в настоящето на България не е възможно, или е твърде трудно, да се постигне обществен консенсус по това как и защо да става маркирането на общите места на паметта (чрез паметници), то тогава не се ли налага заключението, че е по-добре въобще да не се поставят нови паметници до тогава, докато общите места на паметта не започнат да означават поне минимум обща памет?

От горното следва, че общественият интерес днес в България може би ще е по-добре защитен, ако няма нови паметници... От друга страна – дори и когато се яви нов паметник, с който аз съм съгласен то този паметник все едно ОТНЕМА от моето налично жизнено (градско или селско) пространство – и във физически, и в духовен аспект. Всеки нов паметник ме принуждава да възприемам позиция по него – защо това ми е необходимо?

Основният въпрос на този уъркшоп е – в България днес паметниците са повече проблем на общественото пространство, отколкото начин да се подобрява качеството на живот в плана на културата, духа, самочувствието, образованието и т.н. Ако вие сте художник, който създава паметници (или иска да го прави) – как ще убедите обществеността, че го правите в интерес на общественото благо, а не в полза на собствената си биография и/или портфейл?

Бел. Инвеститорите също не бива да се забравят... Защо един инвеститор би дал пари за паметник, който вие сте създали като художник, а не би просто закупил Ваше произведение? Нали и в двата случая става дума, за това, че му харесват като артист...?

Уъркшопът предвижда работа по критически анализ на съществуващи паметници; предложения за тяхното заместване с по-приемливи решения, преместване на по-адекватни места или изцяло демонтиране – след изчерпателна и убедителна аргументация; предложения и проекти за нови паметници по избрана тема и на предпочитано място – например, българската държавност днес, Христо Стоичков, Кристо и Жан-Клод (или други) след обсъждане и приемане на проекта. Възможност за обсъждане на негативни паметници – такива, които „опаметяват“ и ознаменуват несъществуващи или въображаеми събития и герои при режим на убедителна аргументация.

Резултатите от уъркшопа във вид на проекти, видео и звукозаписи от дискусиите, текст, обекти и фотографии, инсталации или други форми на съвременното изкуство ще бъдат представени в изложба в галерия „Васка Емануилова“.

7 човека максимум; кандидатства се с портфолио

Работата ще протече (в студио „Прожектиране“ на ВИАС)

2 x 3-4 дни втората половина на юни

4 x 3-4 дни през август

Разходки из града